

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
دوره ۱۶ / شماره ۳ (پیاپی ۶۳) / پاییز ۱۴۰۶
صفحه ۴۳۷ تا ۴۵۵

ارائه الگوی سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی

آتوسا محمدی

گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
atoosa.mohammadi@iau.ac.ir

فروزان محمدی یاریجانی

گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. (نویسنده مسئول)
mohamadi.forouzan@iau.ac.ir

مهرداد قنبری

گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
mehrdadghanbary@iau.ac.ir

یحیی شیری

گروه حسابداری، واحد صحنه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
Ya.shiri@iau.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۲۰

چکیده

موفقیت سازمانی به معنای دستیابی موثر به اهدافی است که به مأموریت شرکت دست می‌یابد. مولفه‌های مرتبط با سواد مالی با توجه به تغییرات گسترده دنیای رقابت و حسابداری همواره در حال گسترش است. هدف از این پژوهش ارائه الگوی سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی است. پژوهش حاضر بر حسب هدف، از نوع کاربردی و از نظر اجرای پژوهش، توصیفی-تحلیلی است. در گام نخست با استفاده از روش فراترکیب مولفه‌های سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی شناسایی گردید. این مولفه‌ها مبنای تدوین پرسشنامه‌ای جهت سنجش متغیر سواد مالی قرار گرفت و برای سنجش متغیر موفقیت سازمانی از پرسشنامه استاندارد ریچارد و همکاران استفاده شد. پرسشنامه که دارای طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت بود، بین ۲۰۰ خبره و متخصص دانشگاهی (شامل اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و دانشجویان دکترا) و اعضای جامعه حسابداران رسمی کشور به روش الکترونیکی و دستی توزیع شد که تعداد ۱۸۰ پرسشنامه برگشت داده شد و از این تعداد ۱۵۰ پرسشنامه قابل استفاده بود. نتایج تحقیق نشان داد بین سواد مالی برای حسابداران و موفقیت سازمانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: سواد مالی، حسابداران، موفقیت سازمانی.

۱- مقدمه

شغل حسابداری از زمان‌های خیلی دور در جامعه رواج داشته و یک اصل مهم در همه کسب و کارهای بخش عمومی و خصوصی می‌باشد، همچنین در اقتصاد کشورها نقش بسزایی دارد و همه‌ی کسب و کارها به یک یا چند حسابدار ماهر برای جمع‌بندی کلیه هزینه‌ها و حساب‌ها نیازمند می‌باشند. حسابداری یک فرآیند و عامل مهم در عصر جدید می‌باشد، کلمه حسابداری را صد در صد بارها شنیده‌اید و اطلاعات بسیار کمی یا اطلاعات جامعی از آن دارید. حسابداری یک عامل مهم محاسباتی، جمع، تفریق، تقسیم، ضرب و... می‌باشد که یک حسابدار با استفاده از این روش‌ها و فرمول‌ها به انجام محاسبات می‌پردازد و در نهایت با اندازه‌گیری‌های دقیق به مخابره اطلاعات مربوطه به ذی‌نفعان و ذی‌حقان کلیدی می‌پردازد. دستمزد، حقوق و درآمد و کلیه هزینه‌های که در روز همه انسان‌ها با آن سر و کار دارند، به حسابداری و عملیات محاسباتی مربوط می‌شود (گارج و سینق ۱، ۲۰۱۸). در نگاه اول، شغل حسابداری ممکن است حرفه‌ای نسبتاً ساده به نظر برسد و تنها اعداد را ضرب و تقسیم می‌کند، درست است؟ نه این درست نیست، چرا که حسابداری کار با داده‌های مالی است و این کار بخش مهمی از هر کسب و کار و سازمانی است و فرای سروکله زدن با ارقام است. شغل حسابداری یک فعالیت مهم اقتصادی است که بیشتر از آنچه فکر می‌کنید، با حل مسئله‌های مختلف سروکار دارد. حل مسائلی که هر لحظه در حال وقوع‌اند و گاهی یکباره رخ می‌دهند. نکته مهم در مورد حسابداری این است که حسابداری یک ابزار مهم اندازه‌گیری و افشای اطلاعات برای مدیران است که هم از شرایط اقتصادی تأثیرپذیر است و هم بر اقتصاد اثرگذار است. به عبارتی رابطه بین حسابداری و اقتصاد دو طرفه است. نکته مهمی که در اینجا وجود دارد این است که تأثیر اقتصاد و شرایطی که بر اقتصاد اثرگذارند بر حسابداری بیشتر است و این همان موضوعی است که حسابدار باید به عنوان وظیفه اصلی خود در نظر بگیرد (آناند^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). در سال‌های اخیر شرایط اقتصادی و قانونی بسیار پیچیده شده است و همین پیچیدگی سبب ایجاد رخدادهای مالی جدید شده است که این مهم حسابداران را با چالش‌های زیادی روبه‌رو نموده است. گاهی موارد پیش رو به گونه‌ای می‌باشد که هر حسابداری به راحتی از عهده آن موضوع بر نمی‌آید. از این‌رو حسابداران همواره باید به روز باشند و دغدغه اصلی حسابداران این است که برای موفقیت در حرفه چه چیزهایی باید یاد بگیریم. چه چیزهایی برای موفقیت سازمان ضروری هستند. مدیران به دنبال حسابدارانی هستند که بتوانند آن‌ها را در موفقیت‌هایشان یاری نمایند و لذا حسابداران باید به سوی یادگیری مواردی حرکت کنند که برای سازمانشان مناسب است. حسابداران نه تنها دغدغه یادگیری دارند، بلکه بعضی اوقات نمی‌دانند که چه چیزهایی را باید یاد بگیرند. برخی بر یادگیری نرم افزارهای مالی تأکید دارند. برخی بر یادگیری تکنیک‌های مدیریت ریسک تأکید دارند (قالمق، ۱۴۰۳؛ محمدزاده و همکاران، ۱۴۰۱) و برخی نیز بر یادگیری جنبه‌های رفتاری مالی تأکید دارند (آناند و همکاران، ۲۰۲۱). از این‌رو نیاز است که یک تعریف مشخص از سواد مالی ارائه گردد تا حسابداران دقیقاً بدانند که در شرایط فعلی چه چیزهایی را باید یاد بگیرند. سواد مالی حسابداران به دلیل اینکه با فعالیت‌های سازمان ارتباط نزدیکی دارد بر موفقیت سازمانی نیز اثرگذار است (کاتنر^۳ و همکاران،

^۱ . Garg and Singh^۲ Anand^۳ kuttner

۲۰۲۳) که این موضوع هم مسئله‌ای است که باید میزان تاثیر آن در کشور بر اساس شرایط موجود بررسی گردد؛ یعنی مسأله این است که الگوی سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی چگونه است؟

ضرورت بررسی مسئله تحقیق به این دلیل است که هر شغلی برای دستیابی به یک هدف ایجاد شده است. این که هدف از حسابداری چیست هنوز بر سر آن توافق نظری وجود ندارد. اما اغلب افراد بر اندازه‌گیری و ارائه اطلاعات در جهت کمک به تصمیم‌گیری و پاسخگویی تا حد زیادی به عنوان مهم‌ترین هدف حسابداری تأکید دارند. حسابداری یک ماژول ویژه می‌باشد که در عملیات و فعالیت‌های جمع‌آوری، طبقه‌بندی، ذخیره و ثبت، تبدیل جزئیات به کلیات و آماده کردن تمامی گزارشات امور مالی و فاکتورها و رسیدهای محاسباتی در انواع مختلف و ویژه انجام می‌گردد. تا اشخاصی که داخل سازمان‌ها فعالیت دارند بتوانند همچون مدیر و رئیس یا فعالیت‌ها و عملیات‌های بیرونی سازمانی مانند بانک‌ها، بخش‌های عمومی سازمان و شرکت‌های قابل توجه و یا بخش‌های امور مالی بتوانند از کلیه این اطلاعات و فرآیندها بهره کافی و به موقع را ببرند. نقش واحد حسابداری در سازمان‌ها پیچیده‌تر از چیزی است که به نظر می‌آید و مطابق با شرایط سازمانی خاص تغییر می‌کند. به عنوان یک قاعده، حسابداری با مدیران ارشد مشارکت دارد تا نیازهای روزانه مدیران و تقاضای آن‌ها را در زمینه پاسخگویی مستقیم به ذی‌نفعان فراهم نماید (محمدزاده و همکاران، ۱۴۰۱). دانش، مهارت و خبرگی مالی، توانایی حسابداران و مدیران را در مواجهه با موضوعات پیچیده حسابداری افزایش داده و درصد خطاهای ارتكابی، برآورد و قضاوت اشتباه را کاهش می‌دهد (طاهری، عابد و همکاران، ۱۳۹۷). از این جهت ضرورت دارد که در دوره زمانی مشخص گردد که یک حسابدار باید به چه دانسته‌هایی مجهز باشد. با استفاده از روش فراترکیب مولفه‌های سواد مالی برای حسابداران به دست آمده است. هدف از پژوهش حاضر ارائه الگوی سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی می‌باشد و به دنبال پاسخ این سوال است که مدل مناسب سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی چیست؟ با توجه این که در پژوهش‌های قبلی به ارائه الگویی برای سواد مالی مورد نیاز حسابداران جهت دستیابی به موفقیت سازمانی توجه نشده است این تحقیق از این جهت دارای نوآوری و ارزش است.

مبانی نظری و پیشینه

در چند دهه گذشته که بحران‌های مالی بزرگی در کشورهای مختلف دنیا اتفاق افتاد، مردم زیادی آسیب‌های جبران‌ناپذیری دیدند. بر اساس نظر سنجی‌های معتبر بین‌المللی، ریشه این آسیب‌ها در عدم آگاهی‌ها و مهارت‌های آن‌ها در حوزه مالی بود (ژو و ضیا، ۲۰۱۲). اصطلاح سواد مالی برای اولین بار در اواخر دهه ۱۹۹۰ و اوایل دهه ۲۰۰۰ در مطبوعات عمومی و ادبیات دانشگاهی ایالات متحده آمریکا ظاهر شد (فولکنر، ۲۰۱۵). در عصر حاضر، سواد مالی یکی از دانش‌ها و مهارت‌های ضروری زندگی شناخته می‌شود؛ بطوریکه که در کشورهای توسعه‌یافته جهان به‌طور فزاینده‌ای به این مسئله پرداخته می‌شود. اهمیت این موضوع تا جایی است که تاکنون بیش از ۴۰ کشور جهان، سیاست‌ها و استراتژی‌های ملی را برای ارتقای سواد مالی طراحی کرده‌اند و نهادهای مشخصی را

¹ Xu and Zia

² Faulkner

برای این راستا در دستور کار خود قرار داده‌اند. کشور ما نیز از این قاعده مستثنی نیست. ارتقای سواد مالی در ایران، به‌خاطر شرایط خاص اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی، اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا افزایش آگاهی مالی و مهارت‌های مالی در افراد، خطاهای مالی آنان را کاهش می‌دهد، تصمیم‌گیری‌های مالی آنان را بهبود می‌بخشد، از احساس اضطراب و عدم امنیت در رسیدن به رفاه اقتصادی جلوگیری می‌کند و با تقویت رفتارهای عقلایی اقتصادی، به کارآمد شدن نهادهای کلان اقتصادی و اجتماعی کشور کمک می‌کند (جهانگیر فیض‌آبادی، احمد، ۱۴۰۴).

تحولات چند دهه اخیر، باعث شده که حرفه حسابداری به سرعت خود را با شرایط زمان تطبیق دهد و به عنوان یک دانش تخصصی مطرح شود. این تحولات ناشی از تغییراتی است که در نیازهای جامعه به وجود آمده است و پاسخ ندادن به موقع به تغییراتی که در نیازهای جامعه پیش می‌آید، نتایج مخربی را به دنبال خواهد داشت. بقاء و غنای خدمات حسابداری و حسابرسی مستلزم عکس‌العمل مناسب و به موقع حرفه در برابر انتظارات جامعه است. به همین منظور، متخصصان این حرفه باید از دانش و مهارت‌های کافی برخوردار باشند (هاستینگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۲). یکی مباحث اصلی مرتبط با تئوری‌های تصمیم‌گیری دیدگاه‌های مختلف حسابداری در زمینه اندازه‌گیری و اطلاع‌رسانی و در نهایت کمک به موفقیت سازمان‌هاست. سواد مالی حسابداران به عنوان یکی از اهرم‌های قوی و محرک‌های اصلی توسعه، موضوعی است که همواره مورد تأیید کارشناسان و مجریان بوده است (فانگ، ۲۰۲۴؛ هیندوان و آجیا، ۲۰۲۴؛ ولی پوریان محجوبی و همکاران، ۱۴۰۳). تقویت مدیریت مالی به عنوان یکی از مهم‌ترین توانایی‌های حسابداران از ابزارهای کاربردی موثر در مسیر راهبری و مدیریت شرکت‌ها و سازمان‌ها و اجرای استراتژی‌های رشد و توسعه به شمار می‌رود. تمرکز سواد مالی بر روی چگونگی مدیریت شرکت و اتخاذ استراتژی‌های مناسب هنگام رکود اقتصادی و ورود شرکت‌ها به مرحله اضطراب مالی و افزایش ریسک کل است. همچنین سواد مالی به مطالعه منابع و مصارف هر سازمانی می‌پردازد و تبیین درجه و میزان حضور مدیران در سازمان جهت تحقق اهداف فعالیت‌های مربوط به چگونگی انجام هزینه‌های سازمان، روش‌های جمع‌آوری درآمدها و چگونگی نحوه اداره وجوه و منابع مالی بر عهده‌ی اوست. بینش استراتژیک مالی در قالب عمل استراتژیک یعنی درک مخیلانه موقعیت مطلوب سازمان و داشتن تصویری از فردای روشن و مطلوب است. این تفکر مدیران را در راهبرد سازمان به سوی موفقیت و سیاست‌گذاری‌های مالی بهتر هدایت می‌کند. مهارت‌های مختلفی وجود دارد که همه حسابداران برای موفقیت در شغل خود به آن‌ها نیاز دارند. همه این موارد نشان می‌دهند که موفقیت سازمانی با الگوهای مطلوب سواد مالی محقق خواهد شد (فانگ، ۲۰۲۴؛ هیندوان و آجیا، ۲۰۲۴؛ ولی پوریان محجوبی و همکاران، ۱۴۰۳). برخی از مهم‌ترین مهارت‌های عمومی که هر حسابدار باید داشته باشد عبارت‌اند از:

مهارت دقیق بودن و توجه به جزئیات: به طور قطع هر حسابدار باید بسیار ریزبین و نکته‌سنج باشد، چرا که اعداد و ارقام ارتباط دارد. حسابداران باید توجه کافی به جزئیات داشته باشند، تا بتوانند اطلاعات را درست و منظم دسته‌بندی و نگهداری کنند. هر شرکت و سازمانی مقدار بسیار زیادی داده مالی دارد که تحلیل تمام آن‌ها اگر با دقت نباشد، وقت تلف کردن است. هر حسابداری با مقدار داده‌های مالی که باید مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد،

¹ Hastings

می‌تواند به راحتی مرتکب اشتباه شود؛ اگر این خطاهای ساده مورد توجه قرار نگیرند، می‌توانند به مشکلاتی بزرگ تبدیل شوند.

حسابداری کسب و کار: برای مؤثر بودن در این نقش، یک حسابدار باید تمام فعالیت‌ها و نوع کار کسب و کار را به منظور تحلیل دقیق و تفسیر داده‌های مالی، درک کند. داشتن اطلاعات کافی از آنچه کسب و کار انجام می‌دهد، زمینه‌ای برای حسابداران فراهم می‌کند تا بتوانند به راحتی اطلاعات مالی را بررسی کنند.

سواد رایانه: حسابداران باید بتوانند از نرم افزارهای پیشرفته حسابداری و سایر ابزارهای مبتنی بر رایانه استفاده کنند تا در شغل خود کارآمد باشند.

مهارت‌های تحلیلی: جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌های مالی هر شرکت، بخش بزرگی از وظیفه هر حسابداری است. در حقیقت، استفاده از تجزیه و تحلیل داده در حوزه حسابداری یک روند نوظهور در صنعت مالی شرکت‌ها است که تأثیر بسیار زیادی در رشد این شغل در آینده دارد.

مهارت‌های ارتباطی: حسابداران باید بتوانند با دقت گوش دهند تا بتوانند حقایق و ارقام مربوط به مشتریان، مدیران یا سایر ذینفعان را به دقت جمع‌آوری کنند. آن‌ها همچنین باید بتوانند نتایج کار خود را به روشنی بیان کرده و یافته‌های خود را در گزارش‌های کتبی ارائه دهند.

مهارت در ریاضی: یک تصور غلط رایج این است که شما باید در ریاضی خوب باشید که حسابدار شوید. درست است که داشتن مهارت در ریاضی به منظور تجزیه و تحلیل، مقایسه و تفسیر داده‌ها و ارقام مهم است، اما با این حال، معمولاً نیاز نیست که خیلی مهارت‌های پیچیده‌ای از ریاضی یاد بگیرید تا حسابدار شوید (محمد زاده و همکاران، ۱۴۰۱).

این‌ها تنها نمونه‌ای از مهارت‌های مورد نیاز حسابداران است. مهارت‌هایی که تنها در شرایط معمولی نیاز هستند. حسابدار باید برای موقعیت‌ها و شرایط مختلف مهارت‌های مورد نیاز را از جنبه‌های مختلف کسب نماید تا بتواند تصمیمات مناسبی در زمینه‌های مختلف سرمایه‌گذاری، تامین مالی و ... برای سازمان کمک کننده باشد (آرورا و چارابورتی، ۲۰۲۳).

موفقیت هر کشوری، در صحنه اقتصاد جهانی، منوط به موفقیت سازمان‌هاست. از دیدگاه مک کلند^۱، نیاز به موفقیت بر پایه برتری طلبی، رقابت، اهداف چالشی، اصرار بر انجام کار و فائق آمدن بر مشکلات بنا گردیده است. بنابراین موفقیت سازمانی دستیابی به هدفی است که در نظر سازمان است و با رسیدن به آن برای خود موقعیت و اعتباری کسب می‌کند. به اعتقاد وال سازمان موفق، سازمانی است که در یک دوره زمانی بلند مدت راه توانایی انطباق مناسب با تغییرات و واکنش سریع به این تغییرات، ایجاد ساختار مدیریت منسجم و هدفمند، بهبود مستمر قابلیت‌های کلیدی و رفتار مناسب با کارکنان به عنوان اصلی‌ترین دارایی، به نتایجی بهتر از سازمان‌های هم تراز دست یابد. از این رو سازمان‌ها همواره خواهان موفقیت در انجام وظایف خود هستند، اما به علت عدم آگاهی از عوامل مؤثر بر موفقیت در بعضی از مواقع در این زمینه توفیقی ندارند. کارکنان و مسئولان سازمانی به عنوان ابزار

^۱ . Arora & Chakraborty

^۲ . Mc Clelland

اولیه به شمار می‌رود که موفقیت سازمانی را تا حد ممکن تأمین کنند (بابایی نژاد و ایرانمنش، ۱۳۹۸). موفقیت سازمانی صرفاً در سودآوری خلاصه نمی‌شود، بلکه شامل پایداری، اخلاق حرفه‌ای، و تأثیر مثبت اجتماعی نیز می‌گردد (بنداری^۱، ۲۰۲۴). موفقیت سازمانی چندوجهی است و به عوامل مختلفی از جمله رهبری، فرهنگ، همسویی استراتژیک و مدیریت منابع بستگی دارد. رهبری مؤثر، چشم‌انداز و انگیزه را هدایت می‌کند، در حالی که فرهنگ قوی موجب مشارکت کارکنان و نوآوری می‌شود. همسویی استراتژی با اهداف سازمانی، اطمینان می‌دهد که اقدامات به‌طور هماهنگ در جهت موفقیت انجام می‌شود. علاوه بر این، استفاده بهینه از منابع، کارایی و قابلیت سازگاری سازمان را در محیط‌های متغیر افزایش می‌دهد (روبینز و جاج^۲، ۲۰۱۹). در دنیای امروز، سازمان‌ها باید با انگیزه نگر داشتن استعدادهای انسانی، که به دلیل سهم ارزشمندی که در توسعه و بهره‌وری دارد و مهم‌ترین سرمایه به شمار می‌آیند را داشته باشند. این در صورتی است که سازمان‌ها با موفقیت همراه باشند. سازمان‌ها با ایجاد پاداش مالی می‌توانند سطحی از موفقیت سازمانی را ایجاد نمایند. به عبارتی پاداش با ایجاد رضایت کارکنان به موفقیت بیشتر آن‌ها منجر می‌شود. نفوذ و کنترل فعالیت‌های سازمانی از عناصر مهم برای موفقیت سازمانی می‌باشند. اجرای طرحی از راهبردهای انگیزشی در سازمان‌ها می‌تواند منجر به بهبود در موفقیت شود. ساخت سرمایه انسانی و بهبود عملکرد کاری در شرکت از مولفه‌های دیگر می‌باشد (بوهورکوز^۳ و همکاران، ۲۰۲۳).

پژوهش‌های قبلی در زمینه سواد مالی و موفقیت سازمانی به شرح ذیل بودند:

خاقانی (۱۴۰۴) به بررسی رابطه اقتصاد و سواد مالی پرداخت. این مقاله با هدف تحلیل تأثیر آموزش مبانی اقتصاد در مدارس بر توسعه مهارت‌های مالی دانش‌آموزان و بازتاب آن در آینده اقتصادی کشور نگارش یافته است. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که کشورهایی مانند فنلاند، استرالیا و آمریکا با گنجاندن آموزش اقتصاد از پایه‌های ابتدایی توانسته‌اند در ارتقاء مشارکت اقتصادی نسل جدید و کاهش شکاف طبقاتی موفق عمل کنند. در ایران اما، آموزش اقتصاد محدود به دروس نظری در رشته علوم انسانی است که از اثربخشی آن کاسته است.

مقصودپور و کرمشاهی (۱۴۰۳) در پژوهشی به بررسی تأثیر تورش‌های رفتاری و سواد مالی بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری پرداختند. هدف این پژوهش بررسی تأثیر تورش‌های رفتاری و سواد مالی بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاران در خانوارهای شهر کرمان است. اطلاعات مورد نیاز پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی دومرحله‌ای از ۳۸۸ نفر از ساکنان مناطق مختلف شهر کرمان جمع‌آوری و از تکنیک‌های آماری و معادلات ساختاری و نرم‌افزارهای لیزرل، SPSS ۲۶ و Smart PLS3 برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد تورش‌های رفتاری ابتکاری، اثر قالب‌بندی، توهمات شناختی و رفتار رمه‌وار بر روی تصمیم‌های سرمایه‌گذاران اثر منفی معنادار دارند و سواد مالی بر روی تصمیم‌های سرمایه‌گذاران اثر مثبت و معنادار دارد.

^۱ .Bhandari

^۲ .Robbins & Judge

^۳ .Bohórquez

بادپا (۱۴۰۳) در پژوهشی به بررسی نقش سواد مالی در موفقیت شرکت، سبک مدیریتی و ایجاد کسب و کار جدید پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که سواد مالی فرایندی است که منجر به نتایج و تصمیمات اساسی مالی و سرمایه‌گذاری می‌شود و با میزان سودآوری شرکت رابطه معنادار دارد.

رحمتی قورولی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی به ارائه الگوی سواد حسابداری پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که سواد حسابداری می‌تواند در زمینه تمایز داده‌ها و اطلاعات از یکدیگر، طبقه‌بندی مناسب ابزار مالی و حسابداری، تجزیه و تحلیل موثر و کارایی اطلاعات مالی شرکت‌ها و ارائه صورت‌های مالی دقیق و شفاف، استفاده موثر از دانش مالی و بازار و در نهایت توسعه و بهبود کیفیت حرفه و موفقیت حسابداران و حسابرسان موثر باشد. ابوسعیدی و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند که مؤلفه‌های سواد مالی تخصصی مدیران عبارتند از تحلیل و شناخت صورت‌های مالی، آشنایی با قوانین بیمه، کار، مالیات، تجارت، بانکداری، چک، پولشویی، صادرات و واردات و بازار سرمایه. همچنین نشان دادند که مدیران فاقد سواد مالی کافی به ویژه در حوزه‌های تخصصی هستند و ضرورت دارد به نحو مقتضی مهارت‌های مالی خود در حوزه تخصصی را افزایش دهند.

گویا و همکاران (۱۳۹۸) رابطه ارتقای سواد مالی و تصمیم‌گیری مالی را تایید نمودند. یگانه و زارعی (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان بررسی رابطه نگرش مالی، سواد مالی و مشارکت مالی با میانجی‌گری خودکارآمدی مالی در حرفه حسابداری و حسابرسی انجام دادند. محققین در طول سی سال گذشته، معیارهای عینی و ذهنی گوناگونی برای توصیف شرایط مالی خانوار و افراد را آزمون کرده‌اند و دریافته‌اند که بهبود رفاه مالی، حاصل تقویت دانش، نگرش، تمایل و رفتار مالی می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد که بین نگرش مالی و سواد مالی با مشارکت مالی ارتباط معناداری وجود نداشته، ولی باین وجود، شاخص خودکارآمدی مالی با نقش واسطه‌ای بین سواد مالی و مشارکت مالی رابطه‌ای مثبت ایجاد می‌نماید.

کورنیاساری^۱ و همکاران (۲۰۲۵) در پژوهشی به بررسی تأثیر سواد مالی، پذیرش فناوری‌های مالی و دسترسی به منابع مالی بر عملکرد و پایداری کسب‌وکارهای کوچک و متوسط پرداختند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که سواد مالی نه تنها به‌طور مستقیم، بلکه به‌صورت غیرمستقیم و از طریق تقویت پذیرش فناوری‌های مالی و تسهیل دسترسی به منابع مالی، نقش مهمی در بهبود عملکرد و حفظ پایداری این کسب‌وکارها دارد.

افرسین و تارو^۲ (۲۰۲۵) در پژوهشی با عنوان «تأثیر سواد مالی بر رشد شرکت‌های کوچک و متوسط در منطقه نیاروجنگه، رواندا»، سه بعد سواد مالی را بررسی کردند: بودجه‌بندی، نگهداری حساب‌ها و دسترسی به منابع مالی. نتایج نشان داد که ابعاد «بودجه‌بندی مالی» و «دسترسی مالی» دارای تأثیر مثبت و معنادار بر رشد شرکت‌ها هستند، ولی بعد «دفترداری مالی» تأثیر قابل توجهی نداشت. این یافته‌ها حاکی از آن است که سواد مالی مؤثر نه فقط شامل دانش و مهارت پایه‌ای، بلکه توانایی بهره‌مندی عملی از منابع مالی و برنامه‌ریزی مالی نیز هست.

^۱. Kumiasari

^۲. Euphrosine & Taru

عبدالله و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی به بررسی رابطه بین سواد مالی و عملکرد مدیران در بنگاه‌های کوچک و متوسط با تمرکز خاص بر نقش تعدیل‌گر دسترسی مالی پرداختند. نتایج نشان داد که در بنگاه‌های کوچک و متوسط سواد مالی به طور قابل توجهی بر عملکرد تاثیر دارد و این اثر در شرایط دسترسی مالی قوی‌تر می‌شود. کاتنر^۱ و همکاران (۲۰۲۳) نشان دادند که کیفیت عمومی سیستم‌های حسابداری، کیفیت سیستم‌های هشدار اولیه و برنامه‌های سازماندهی مجدد کتبی به طور مثبت بر نتایج سازمان‌دهی مجدد شرکت‌های کوچک و متوسط تحت نظارت دادگاه تحلیل شده تأثیر می‌گذارد.

آرورا و چارابورتی^۲ (۲۰۲۳) در پژوهشی به بررسی نقش سواد مالی در انتخاب‌های سرمایه‌گذاری مصرف‌کنندگان مالی: نگاهی از منظر کشور هند پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که سواد مالی بر تصمیمات سرمایه‌گذاری افراد تاثیر دارد به ویژه در انتخاب دارایی‌هایی مثل طلا و ملک. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت در سطح سواد مالی افراد به عواملی مانند سن، جنسیت، سطح تحصیلات، درآمد بستگی دارد. کاراکارا^۳ و همکاران (۲۰۲۲) تاثیر سواد مالی و ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی افراد بر احتمال تجربه مشکلات مالی را تایید نمودند.

آنغال و پالوری^۴ (۲۰۲۲) با مطالعه دقیق مقالات ۴۰ سال اخیر نشان دادند که سواد مالی از دورانی به دورانی دیگر متفاوت است.

ناتچایا^۵ و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که سواد مالی رفاه را بهبود می‌بخشد.

الامری^۶ (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان «ارتباط میان ابعاد حسابداری مدیریت استراتژیک و عملکرد سازمانی» به بررسی نقش مؤلفه‌های مختلف حسابداری مدیریت استراتژیک بر بهبود عملکرد سازمانی پرداخت. نتایج نشان داد که ابعادی همچون ساختار سازمانی مناسب، منابع پشتیبان، نوع و نحوه استفاده از اطلاعات و فضای سازمانی مثبت به طور معناداری موجب ارتقای عملکرد مالی و غیرمالی سازمان می‌شوند. همچنین یافته‌ها بیانگر آن بود که ترکیب این ابعاد در قالب یک سازه یکپارچه، تأثیر قوی‌تری نسبت به اثرگذاری جداگانه هر بُعد دارد.

فرضیه پژوهش

سواد مالی برای حسابداران بر موفقیت سازمانی تاثیر مثبت و معنادار دارد.

روش شناسی پژوهش

روش انجام این پژوهش پیمایشی و توصیفی-تحلیلی می‌باشد. پژوهش حاضر از نوع هدف کاربردی است. زیرا به دنبال رشد و بهتر کردن سواد مالی حسابداران می‌باشد. در بخش نظری با رجوع به کتب، مجله‌ها و پایگاه‌های

¹. Kuttner

². Arora and Chakraborty

³. Karakara

⁴. Ingale and Paluri

⁵. Natchaya

⁶. Alamri

اینترنتی، اطلاعات مورد نیاز برای انجام پژوهش جمع‌آوری شد. در بخش میدانی برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه استفاده شد. در گام نخست با استفاده از روش فراترکیب مولفه‌های سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی شناسایی گردید. این مولفه‌ها مبنای تدوین پرسشنامه‌ای جهت سنجش متغیر سواد مالی قرار گرفت و برای سنجش متغیر موفقیت سازمانی از پرسشنامه استاندارد ریچارد و همکاران^۱ استفاده شد. پرسشنامه که دارای طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت بود، بین ۲۰۰ خبره و متخصص دانشگاهی (شامل اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و دانشجویان دکترا) و اعضای جامعه حسابداران رسمی کشور به روش الکترونیکی و دستی توزیع شد که تعداد ۱۸۰ پرسشنامه برگشت داده شد و از این تعداد ۱۵۰ پرسشنامه قابل استفاده بود. برای آزمون مدل مفهومی پژوهش از روش مدلیابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Smart_PLS استفاده شده است. در این پژوهش مدل اول، مدل بیرونی یا مدل اندازه‌گیری است که به بررسی اعتبار و پایایی پرسشنامه می‌پردازد. مدل دوم که مدل بیرونی یا مدل ساختاری است نشانگر ارتباط بین متغیرهای مکنون پژوهش است پس با استفاده از مدل بیرونی می‌توان به بررسی فرضیه پژوهش پرداخت.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

با توجه به اطلاعات بخش اول پرسشنامه یعنی بخش اطلاعات عمومی و جمعیت شناختی به منظور شناخت جامعه مورد مطالعه، به بررسی توزیع نمونه آماری شامل فراوانی و درصد فراوانی ویژگی‌های جمعیت شناختی جامعه از قبیل جنسیت، سطح تحصیلات، گروه سنی و سابقه کاری مشارکت‌کنندگان پرداخته شد. اطلاعات مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی جامعه آماری مورد مطالعه به شرح ذیل مورد توصیف و تلخیص قرار گرفته است.

جدول ۱: آمار توصیفی جمعیت شناختی

ویژگی	جنسیت		تحصیلات			سن			سابقه		
	مرد	زن	فوق لیسانس	دانشجوی دکترا	دکتری	۴۵-۳۰	۵۵-۴۶	بیش از ۵۶	۱۰-۵	۲۰-۱۱	بیش از ۲۰
تعداد	۹۹	۵۱	۱۵	۳۸	۹۷	۸	۸۴	۵۸	۳۳	۱۰۳	۱۴
درصد	۶۶	۳۴	۱۰	۲۵.۳۳	۶۴.۶۶	۵.۳	۵۶	۳۸.۷	۲۲	۶۸.۶۶	۹.۳۳
مجموع	۱۵۰		۱۵۰								

مدل اندازه‌گیری

مدل اندازه‌گیری بخشی از مدل کلی SEM است که نشان می‌دهد متغیر نهفته چگونه از طریق گویه‌های مشاهده‌شده (شاخص‌ها) اندازه‌گیری می‌شود؛ در نرم‌افزار Smart_PLS این بخش معادل مدل بیرونی بوده و وظیفه بررسی روایی و اعتبار سازه‌ها را دارد.

^۱ . Richard et al

- **بارهای عاملی:** بار عاملی نشان‌دهنده میزان مشارکت هر گویه در تبیین سازه مربوطه است. طبق معیارهای پیشنهادی، مقدار بار عاملی قابل قبول برای هر گویه باید بزرگ‌تر از ۰/۵ باشد (حاجی کریمی و غلامی، ۱۴۰۲). در این پژوهش، تمامی گویه‌ها دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۵ بوده‌اند که نشان‌دهنده همبستگی قوی شاخص‌ها با سازه‌های نهفته است.
- **آلفای کرونباخ:** معیاری کلاسیک برای ارزیابی پایایی درونی محسوب می‌شود. پایایی درونی نشانگر میزان هماهنگی بین سازه و شاخص‌های مربوط به آن است. مقدار بالای واریانس بین سازه و شاخص‌های آن در مقابل خطای اندازه‌گیری مربوط به شاخص، پایایی درونی بالا را نشان می‌دهد. مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷، نشانگر پایایی قابل قبول است. از آنجا که آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر بیش از ۰/۷ (مطابق با جدول ۲) می‌باشد، بنابراین، این معیار وضعیت مطلوب را نشان می‌دهد.
- **پایایی ترکیبی:** به عنوان یک شاخص مدرن و دقیق‌تر از آلفای کرونباخ، میزان پایایی درونی سازه‌ها را بر اساس وزن واقعی بارهای عاملی هر شاخص محاسبه می‌کند. این شاخص در تحلیل معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی بسیار پرکاربرد و توصیه شده می‌باشد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۳). در این پژوهش، مقدار CR برای کلیه سازه‌ها بیشتر از ۰/۷ (مطابق با جدول ۲) گزارش شده است که نشان‌دهنده پایایی مطلوب ابزار اندازه‌گیری است.
- **روایی همگرا:** به بررسی میزان همبستگی هر سازه با متغیرها (شاخص‌ها)ی خود می‌پردازد. معیار AVE محاسبه شده توسط نرم‌افزار Smart-PLS برای این منظور به کار می‌رود. مقدار مناسب برای AVE، ۰/۵ به بالاست. در پژوهش حاضر (مطابق جدول ۲) AVE متغیرهای پژوهش بیش از ۰/۵ می‌باشد و روایی همگرا را تایید می‌کند.

جدول ۲: نتایج سه معیار آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده

متغیرها	ضریب آلفای کرونباخ (Alpha>0/7)	ضریب پایایی ترکیبی (Cr>0/7)	میانگین واریانس استخراجی (AVE>0/5)
سواد مالی برای حسابداران	۰/۹۰۸	۰/۹۲۳	۰/۵۴۶
موفقیت سازمانی	۰/۹۵۴	۰/۹۵۹	۰/۵۹۵

روایی واگرا

فورنل و لاکر^۱ (۱۹۸۱)، برای بررسی روایی واگرا ماتریسی را پیشنهاد می‌دهند که این ماتریس مشابه با ماتریس نشان داده شده در قسمت خروجی نرم‌افزار Smart PLS در قسمت Latent Variable Correlations است، با این تفاوت که قطر اصلی این ماتریس حاوی جذر مقادیر AVE سازه‌های پنهان (مکنون) است. مقادیر قطر اصلی با

^۱ Fornell & Larcker

عدد ۱ نشان داده شده‌اند، بنابراین ماتریس فورنل و لارکر برای بررسی روایی واگرایی مدل پژوهش به شکل زیر خواهد بود. لازم به ذکر است تنها متغیرهای پنهان در ماتریس فورنل و لارکر وارد می‌شوند:

جدول ۳- ماتریس فورنل و لارکر جهت بررسی روایی واگرا

متغیرهای پنهان	سواد مالی برای حسابداران	موفقیت سازمانی
سواد مالی برای حسابداران	۰.۷۳۹	
موفقیت سازمانی	۰.۷۲۱	۰.۷۷۱

با توجه به جدول (۳)، مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون در پژوهش حاضر که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است. از این رو می‌توان اظهار داشت که در پژوهش حاضر، سازه‌ها (متغیرهای مکنون) در مدل، تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارند تا با سازه‌های دیگر. به بیان دیگر، روایی واگرایی مدل در حد مناسبی است.

معیار ضریب تعیین (R^2)

دومین معیار برای بررسی برازش مدل ساختاری در یک پژوهش، ضرایب R^2 مربوط به متغیرهای درون‌زای (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تأثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا دارد لازم به ذکر است این ضریب برای متغیرهای برون‌زا محاسبه نمی‌گردد. مطابق جدول (۴)، مقدار R^2 برای متغیر وابسته محاسبه شده است که مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تأیید می‌سازد.

برازش مدل کلی (معیار GOF)

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. برای بررسی برازش مدل کلی، تنها یک معیار به نام GOF استفاده می‌شود: این معیار از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$GOF = \sqrt{\text{Communalities} \times R^2}$$

مقدار Communalities از میانگین مقادیر اشتراکی متغیرهای پنهان به دست می‌آید. این مقادیر برای متغیرهای پنهان مدل، به شرح جدول زیر می‌باشد که در نتیجه Communalities برابر است با ۰/۵۷۱.

جدول ۴- میانگین مقادیر اشتراکی و R^2 متغیرهای پنهان

متغیرهای پنهان	مقادیر اشتراکی	R^2
سواد مالی برای حسابداران	۰.۵۴۶	-
موفقیت سازمانی	۰.۵۹۵	۰.۵۱۹
میانگین مقادیر فوق	۰/۵۷۱	۰/۵۱۹

از طرف دیگر، خروجی مدل نشان داده شده در جدول (۴) نشان داد که میانگین مقدار $\overline{R^2}$ متغیرهای درون‌زای مدل برابر بود با ۰/۵۱۹ بدین ترتیب مقدار معیار GOF برای پژوهش فوق برابر می‌شود با:

$$GOF = \sqrt{\overline{Communaty} \times \overline{R^2}} = \sqrt{0.571 \times 0.519} = 0.544$$

با توجه به سه مقدار ۰/۰۱؛ ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF (محسنین و اسفیدانی، ۱۳۹۳)، حاصل شدن مقدار ۰/۵۴۴ برای GOF نشان از برآزش کلی قوی مدل در پژوهش حاضر دارد.

بررسی تناسب پیش بین مدل

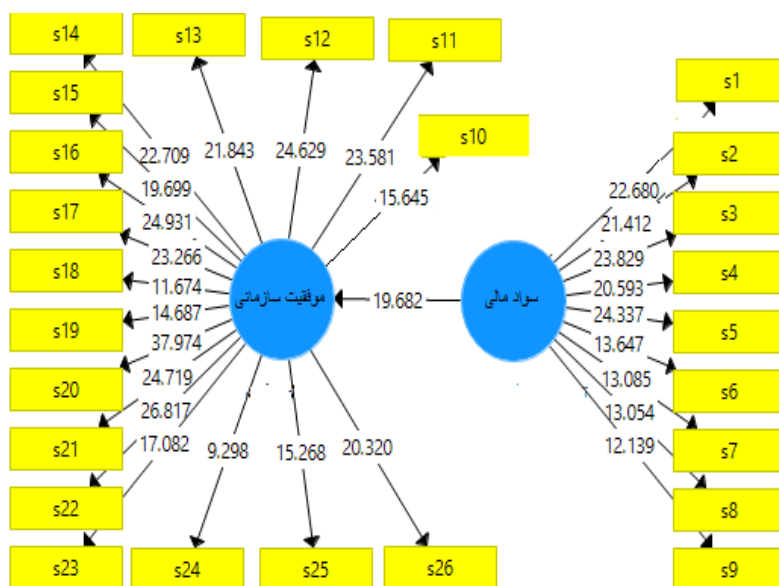
همچنین مقدار آماره Q^2 (استون-گیسر)^۱ که قدرت پیش بینی مدل در سازه‌های درون‌زا را مشخص می‌کند. مدل‌هایی که دارای برآزش ساختاری قابل قبول هستند، باید قابلیت پیش‌بینی متغیرهای درون‌زای مدل را داشته باشند. بدین معنی که اگر در یک مدل، روابط بین سازه‌ها به درستی تعریف شده باشند، سازه‌ها تاثیر کافی بر یکدیگر گذاشته و از این راه فرضیه‌ها به درستی تائید شوند. هنسلر و همکاران (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را به‌عنوان قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و قوی تعیین نموده‌اند.

جدول ۵- مقادیر آماره استون-گیسر متغیرهای اصلی پژوهش

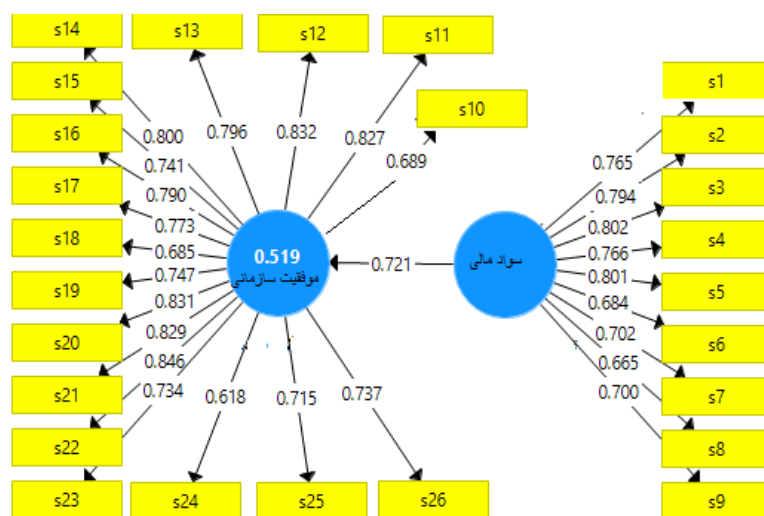
متغیرها	SSO	SSE	معیار استون-گیسر $Q^2 (=1-SSE/SSO)$	وضعیت
موفقیت سازمانی	۲,۴۰۰,۰۰۰	۱,۱۶۶,۵۲۴	۰.۵۱۴	تناسب پیش بین قوی

ضرایب معناداری t همه مولفه‌ها مثبت می‌باشد که رابطه معنادار مثبت همه مولفه‌های سواد مالی با موفقیت سازمانی را نشان می‌دهد. در ادامه مقدار ضریب مسیر متغیرهای مرتبط با سواد مالی ارائه می‌شود تا نتیجه آزمون فرضیه مشخص شود.

^۱ Stone-Geisser

شکل ۱- ضرایب معناداری t متغیرها

شکل ۲- مقدار ضریب مسیر متغیرها

با توجه به این که در نرم افزار Smart-PLS از مقدار آماره تی برای بررسی معنی دار بودن ضرایب استفاده می شود و این مقدار برای خطای ۵ درصد عدد ۱/۹۶ می باشد برای بررسی معنی داری از مقایسه مقدار آماره t روابط با عدد

مفروض فوق استفاده می‌گردد. به طوری که اگر مقدار آماره t از مقدار $1/96$ بیشتر باشد، رابطه نشان داده شده معنی‌دار است. بنابراین با توجه به شکل فوق ملاحظه می‌شود روابط مدل معنادار می‌باشد. خلاصه نتایج مندرج در شکل های فوق در جدول زیر به صورت خلاصه ارائه می‌شود تا نتایج فرضیه‌ها مشخص گردد.

جدول ۶- مقدار آماره t ، مقدار ضریب مسیر و خطای استاندارد متغیرها

علامت	سطح معناداری	مقدار ضریب	آماره t	وابسته	مسیر	مستقل
+	۰/۰۰۰۱	۰/۷۲۱	۱۹/۶۸۲	سواد مالی برای حسابداران ← موفقیت سازمانی		فرضیه

فرضیه پژوهش: سواد مالی برای حسابداران بر موفقیت سازمانی تأثیر مثبت و معناداری دارد. با توجه به اینکه آماره t (۱۹/۶۸۲) بزرگتر از $1/96$ می‌باشد و همچنین با توجه به مثبت بودن ضریب مسیر، می‌توان نتیجه گرفت که، مولفه‌های سواد مالی برای حسابداران بر موفقیت سازمانی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس تئوری‌های معتبر حسابداری، حسابداری یک ابزار مهم اندازه‌گیری و افشای اطلاعات برای مدیران است که با اقتصاد رابطه دو طرفه‌ای دارد. با توجه به گستردگی اقتصاد، تأثیر اقتصاد و شرایطی که بر اقتصاد اثرگذارند بر حسابداری زیاد است و این همان موضوعی است که حسابدار باید به عنوان وظیفه اصلی خود مورد توجه قرار دهد. در قرن ۲۱ ام شرایط اقتصادی و قانونی بسیار پیچیده شده است و همین پیچیدگی سبب ایجاد رخدادهای مالی جدید شده است که این مهم حسابداران را با رخدادهای پیچیده و جدیدی روبه‌رو نموده است که هر حسابداری به راحتی از عهده آن بر نمی‌آید. از این‌رو حسابداران همواره باید در جهت رویارویی با این موارد به روز باشند. دغدغه اصلی آن‌ها این است که برای موفقیت در حرفه چه چیزهایی باید یاد بگیرند و چه چیزهایی برای موفقیت سازمان ضروری هستند. همچنین مدیران به دنبال حسابداری هستند که بتوانند آن‌ها را در موفقیت- هایشان یاری نمایند و لذا حسابداران باید به سوی یادگیری مواردی حرکت کنند که برای پیش بردن اهداف سازمانشان مناسب است. یادگیری موثر، اعتبار حرفه‌ای حسابدار را حفظ و فرصت‌های شغلی او را افزایش می‌دهد. هدف اصلی تحقیق حاضر ارائه الگوی سواد مالی برای حسابداران در موفقیت سازمانی است. یافته‌های حاصل از روش معادلات ساختاری در خصوص آزمون فرضیه نتیجه زیر را نشان داد:

سواد مالی برای حسابداران بر موفقیت سازمانی تأثیر مثبت و معناداری دارد. این یافته حاکی از آن است که افزایش سطح سواد مالی در میان حسابداران، منجر به بهبود موفقیت سازمانی می‌شود. در این پژوهش سواد مالی به‌عنوان یک مفهوم چندبعدی و گسترده مورد بررسی قرار گرفت و در قالب مولفه‌هایی شامل سیاست‌های منابع انسانی شرکت، ویژگی‌های فنی، اخلاقیات، مدیریت اطلاعات، مولفه‌های شخصی، مدیریت ارتباطات، شرایط

اقتصادی حاکم بر جامعه، مدیریت مالی و مدیریت ریسک تعریف شد. تحلیل آماری و نتیجه حاصل از آزمون مدل بیانگر آن است که ارتقاء دانش و مهارت حسابداران در این مؤلفه‌ها می‌تواند زمینه‌ساز بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری، ارتقاء بهره‌وری، افزایش شفافیت اطلاعات مالی، و در نهایت تحقق اهداف راهبردی سازمان باشد. سواد مالی حسابداران نه تنها به عنوان یک قابلیت فردی بلکه به مثابه سرمایه‌ای سازمانی تلقی می‌شود.

درواقع، حسابدارانی که از سطح بالایی از سواد مالی برخوردارند، نقشی فراتر از ثبت و گزارشگری مالی ایفا کرده و به‌عنوان شرکای فکری مدیران در عرصه‌های مختلف از جمله مدیریت منابع، تحلیل ریسک و ارزیابی عملکرد سازمانی ایفای نقش می‌کنند. بر این اساس، نتایج پژوهش حاضر مؤید آن است که توسعه و تقویت سواد مالی در میان حسابداران نه‌تنها یک ضرورت حرفه‌ای، بلکه عاملی کلیدی در راستای ارتقاء عملکرد و موفقیت پایدار سازمان‌ها در محیط رقابتی و متغیر کنونی به شمار می‌رود.

نتایج این پژوهش با یافته‌های بادپا (۱۴۰۳) که نشان داد سواد مالی موجب افزایش سودآوری، رشد بنگاه و تصمیم‌گیری اثربخش می‌شود، هم‌راستا است. همچنین سعدی (۱۳۹۷) نیز در مطالعه‌ای روی مدیران شعب بانک انصار به این نتیجه رسید که سواد مالی با موفقیت حرفه‌ای رابطه مثبت دارد.

مطالعه یگانه و همکاران (۱۳۹۸) نیز گرچه نشان داد که سواد مالی به‌صورت مستقیم بر مشارکت مالی تأثیر ندارد، اما از طریق متغیر واسط خودکارآمدی مالی اثرگذار است.

پژوهش عبدالله و همکاران (۲۰۲۴) نیز نتایج نشان داد که در بنگاه‌های کوچک و متوسط سواد مالی به طور قابل توجهی بر عملکرد تأثیر دارد و این اثر در شرایط دسترسی مالی قوی‌تر می‌شود.

اهمیت بالای حسابداری و سواد مالی در تمامی شرکت‌ها و سازمان‌ها بر کسی پوشیده نیست که هیچ شرکتی اعم از بزرگ و با کوچک نمی‌تواند خود را از داشتن حسابداران با سواد مبرا بداند. اغلب شرکت‌های موفق شرکت‌های دارای حسابداران به روز و آشنا با مولفه‌های سواد مالی هستند.

با توجه به اینکه نتیجه فرضیه نشان داد که سواد مالی برای حسابداران بر موفقیت سازمانی موثر است، لذا مدیران شرکت‌ها باید در جهت ارتقای سواد مالی کارکنان حوزه مالی شرکت برنامه‌ریزی نمایند. برگزاری کلاس‌های آموزشی به روز و همچنین گرفتن آزمون تعیین سطح در زمینه‌های مختلف سواد مالی می‌تواند در این زمینه مفید باشد.

تشویق کارکنان به دریافت مدارک حرفه‌ای بر اعتلای حرفه‌ای کارکنان و افزایش سواد مالی آنان بسیار موثر است. ایجاد فرهنگ مطالعه منابع معتبر مرتبط با سواد مالی از طریق سیاست‌های تشویقی باید جزء برنامه‌های اصلی سازمان قرار بگیرد. بهره‌وری کارکنان و پاداش آن‌ها بر اساس میزان سواد مالی آن‌ها پرداخت شود و قبل از این مهم معیاری برای اندازه‌گیری سواد مالی کارکنان ارائه گردد.

در جهت غنی نمودن ادبیات پژوهش به محققان آتی پیشنهاد می‌شود که به مطالعه رابطه ابعاد مختلف سواد مالی حسابداران با نسبت‌های مالی شرکت‌ها بپردازند و یافته‌ها را با نتایج این تحقیق مقایسه نمایند. همچنین شناسایی ابعاد سواد مالی در حوزه‌های خاص مانند حوزه بانکداری و بخش عمومی و ... نیز بر غنای ادبیات پژوهش خواهد افزود.

فهرست منابع

- ابوسعیدی، مینا، معین الدین، محمود، و حیرانی، فروغ. (۱۴۰۰). ارزیابی سواد مالی مدیران شرکت های بخش خصوصی. دانش حسابداری مالی، ۸(۲) (پیاپی ۲۹)، ۱۹۵-۲۱۹.
- بابایی نژاد، عباس؛ ایرانمنش، محمدرضا (۱۳۹۸). بررسی همبستگی بین هوش رقابتی کارکنان و میزان موفقیت سازمانی (مطالعه موردی: شعب بانک رسالت استان کرمان)، مطالعات مدیریت و کار آفرینی، دوره پنجم، شماره ۱، صص ۷۹ - ۹۵.
- بادپا، بهروز (۱۴۰۳). نقش سواد مالی در موفقیت شرکت، سبک مدیریتی و ایجاد کسب و کار. همایش نقش سواد مالی در توسعه اقتصادی، دانشگاه آزاد اسلامی.
- جهانگیر فیض‌آبادی، احمد. (۱۴۰۴). چارچوب سیاستی برای ارتقای سواد مالی در ایران. تحقیقات مالی، ۲۷(۱)، ۱۱۴-۱۳۹.
- حاجی کریمی، سمانه؛ و غلامی، امیر. (۱۴۰۲). مدل‌یابی معادلات ساختاری در تحقیقات علوم رفتاری. تهران: نشر علمی سروش دانش.
- خاقانی، آيسان، (۱۴۰۴)، تاثیر آموزش مبانی اقتصاد در مدارس بر توسعه مهارت های مالی دانش آموزان و آینده اقتصادی کشور"، سایت سیولیکا، انتشار آنلاین.
- رحمتی قورولی، منوچهر، عبدی، رسول، اقدم، یعقوب، رضائی، نادر. (۱۴۰۲). تبیین الگوی سواد حسابداری با رویکرد مبتنی بر معادلات ساختاری. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۲(۴۶)، ۲۵۹-۲۷۴.
- رضازاده، آرش، داوری، علی (۱۳۹۳). مدل سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS. انتشارات جهاددانشگاهی.
- طاهری عابد، رضا، علی‌نژاد ساروکلائی، مهدی، فغانی ماکرانی، خسرو (۱۳۹۷)، توانایی، دانش مالی مدیران عامل و شفافیت گزارشگری مالی، مجله علمی - پژوهشی دانش حسابداری مالی، دوره ۵، شماره ۲، پیاپی ۱۷.
- نقشبندی، سیامک، و بازرگان، عباس. (۱۳۹۵). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته: رویکردها و کاربردها. تهران: نشر روان.
- ولی پوریان محجوبی، کیوان و فقهی فرهمند، ناصر و ایران زاده، سلیمان، ۱۴۰۳، تدوین الگوی تصمیمات مالی و سواد مالی کارآمد برای بهبود مدیریت هزینه ها در صنعت کفش و چرم استان آذربایجان شرقی، <https://civilica.com/doc/2094804>
- گویا، زهرا، فیروزیان، اطهر، و غلام آزاد، سهیلا. (۱۳۹۸). ارتقای سواد مالی و تصمیم‌گیری مالی از طریق برنامه درسی ریاضی مدرسه‌ای. مطالعات برنامه درسی، ۱۴(۵۴)، ۱-۳۶.
- محسنین، شهریار، اسفیدانی، محمد رحیم، (۱۳۹۳). معادلات ساختاری مبتنی بر رویکرد حداقل مربعات جزئی به کمک نرم افزار Smart_PLS: آموزشی و کاربردی، انتشارات موسسه کتاب مهربان نشر، نوبت چاپ: اول.
- محمدزاده، وحید، حسین پور، رضا، سویزی، امیرحسین، (۱۴۰۱)، شغل حسابداری (بایدها و نبایدها)، گرگان: انتشارات ویراست.

مقصودپور، محمدعلی و کرمشاهی، بهنام. (۱۴۰۳). بررسی تأثیر تورش‌های رفتاری و سواد مالی بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری با استفاده از مدل معادلات ساختاری: مطالعه موردی خانوارهای شهر کرمان. اقتصاد شهری، ۹(۲)، ۴۷-۶۸.

یگانه، زهرا، زارعی، سمیرا. (۱۳۹۸). بررسی رابطه نگرش مالی، سواد مالی و مشارکت مالی با میانجی‌گری خودکارآمدی مالی در حرفه حسابداری و حسابرسی. شباک، ۵(۳) (پیاپی ۴۲)، ۸۱-۹۰.

منابع انگلیسی

- Abdallah, W., Harraf, A., Ghura, H. and Abrar, M. (2024), "Financial literacy and small and medium enterprises performance: the moderating role of financial access", *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JFRA-06-2024-0337>
- Alamri, A.M. (2019), "Association between strategic management accounting facets and organizational performance", *Baltic Journal of Management*, Vol. 14 No. 2, pp. 212-234.
- Anand S, Mishra K, Verma V and Taruna T.(2021), Financial literacy as a mediator of personal financial health during COVID-19: A structural equation modelling approach [version 2; peer review: 2 approved]. *Emerald Open Res* 2021, 2:59 (<https://doi.org/10.35241/emeraldopenres.13735.2>)
- Arora, J. and Chakraborty, M. (2023), "Role of financial literacy in investment choices of financial consumers: an insight from India", *International Journal of Social Economics*, Vol. 50 No. 3, pp. 377-397.
- Bhandari, A. (2024). Demystifying Organization Success: A Bibliometric Analysis and Future Research Agenda. *FIIB Business Review*. Advance online publication. doi:10.1177/23197145231216861.
- Bohórquez, E., Caiche, W., Benavides, V., & Benavides, A. (2023). Motivation and Job Performance: Human Capital as a Key Factor for Organizational Success. In *International Conference of Technological Research* (pp. 291-302). Springer, Cham.
- Euphrosine, M., & Taru, T., (2025), Effect of Financial Literacy on the Growth of Small and Medium Enterprises in Rwanda: A Case of Selected Small and Medium Enterprises in Nyarugenge District, *Journal of Research Innovation and Implications in Education* , Vol.9, Iss.2, 2025 (pp. 250 - 260)
- Faulkner, A. E. (2015). A Systematic Review of Financial Literacy as a Termed Concept: More Questions Than Answers. *Journal of Business & Finance Librarianship*, Vol. 20, No. 1-2, pp. 7-26
- Garg, N. and Singh, S. (2018), "Financial literacy among youth", *International Journal of Social Economics*, Vol. 45 No. 1, pp. 173-186.
- Hastings, J. S., Madrian, B. C., & Skimmyhorn, W. L. (2012). Financial Literacy, Financial Education and Economic Outcomes. *Nber Working Paper Series*. National Bureau of Economic Research. Retrieved from <http://www.nber.org/papers/w18412>.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2017). *A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)*. 2nd Edition. Sage.
- Henseler, J. Ringle, C.M. Sinkovics, R.(2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing, *Advances in international Marketing*, No.20.
- Ingale, K.K. and Paluri, R.A. (2022), "Financial literacy and financial behaviour: a bibliometric analysis", *Review of Behavioral Finance*, Vol. 14 No. 1, pp. 130-154.
- Karakara, A.A.-W., Sebu, J. and Dasmani, I. (2022), "Financial literacy, financial distress and socioeconomic characteristics of individuals in Ghana", *African Journal of Economic and Management Studies*, Vol. 13 No. 1, pp. 29-48.

- Kurniasari, F., Abd Hamid, N., & Lestari, E. D. (2025). Unraveling the impact of financial literacy, FinTech adoption, and access to finance on SME performance and sustainability: A serial mediation model. *Cogent Business & Management*.
<https://doi.org/10.1080/23311975.2025.2487837>
- Kuttner, M., Mayr, S., Mitter, C. and Duller, C. (2023), "Impact of accounting on reorganization success: empirical evidence from bankrupt SMEs", *Journal of Accounting & Organizational Change*, Vol. 19 No. 6, pp. 24-45.
- Natchaya Thongrak & Surachai Chancharat & Ploypailin Kijkasiwat, (2021). "Financial Literacy: Does It Improve Well-being? A Case Study of Farmers in Khon Kaen, Thailand," *International Symposia in Economic Theory and Econometrics*, in: *Environmental, Social, and Governance Perspectives on Economic Development in Asia*, volume 29, pages 117-129, Emerald Group Publishing Limited.
- Richard A. Huff, Victor R. Prybutok, Leon A. Kappelman, Jon Cohen, Larry Beck, "Lockheed Martin Tactical Aircraft Systems: quality survey results", *Work Study*, Vol. 46, No. 5, 1997, pp. 162-172
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). *Organizational Behavior* (18th ed.). Pearson.
- Xu, L. & Zia, B. (2012). *Financial Literacy around the World: An Overview of the Evidence with Practical Suggestions for the Way Forward*. USA: The World Bank.

Providing financial literacy model for accountants in organizational success

Atoosa Mohammadi

Department of Accounting, Ker.c., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
atoosa.mohammadi@iau.ac.ir

Forouzan Mohammadi yarijani

Department of Accounting, Ker.c., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
(Corresponding Author)
mohamadi.forouzan@iau.ac.ir

Mehrdad Ghanbari

Department of Accounting, Ker.c., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
mehrdadghanbary@iau.ac.ir

Yahya Shiri

Department of Accounting, Sah.c., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
Ya.shiri@iau.ac.ir

Abstract

Organizational success means effectively achieving goals that achieve the company's mission. The components related to financial literacy are constantly expanding due to the extensive changes in the world of competition and accounting. The purpose of this study is to present a financial literacy model for accountants in organizational success. The present study is of applied type in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of research implementation. In the first step, using the meta-synthesis method, the components of financial literacy for accountants in organizational success were identified. These components were the basis for developing a questionnaire to measure the financial literacy variable, and the standard questionnaire of Richard et al. was used to measure the organizational success variable. The questionnaire, which had a 5-point Likert scale, was distributed electronically and manually among 200 academic experts and specialists (including university faculty members and PH.D students) and members of Iranian Association of Certified Public Accountants, and 180 questionnaires were returned, of which 150 were usable. The results of the study showed that there is a positive and significant relationship between the financial literacy for accountants and organizational success.

Keywords: Financial literacy, accountants, organizational success

